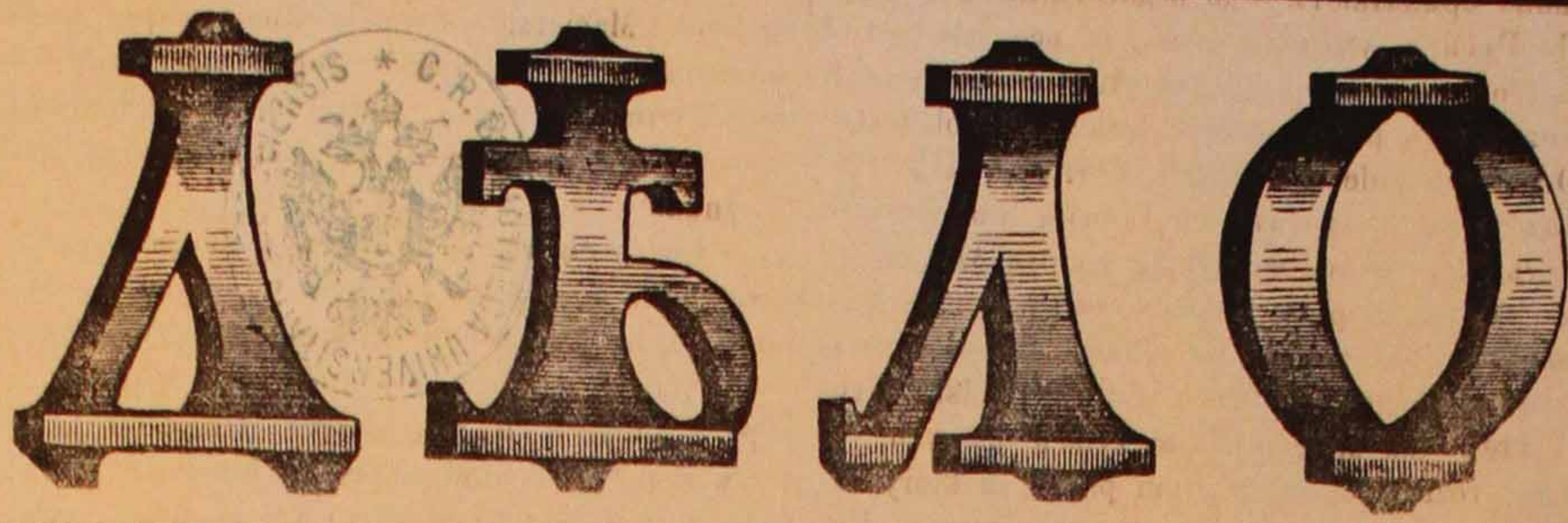

Виходить во Львовъ що Вторника, Четверга и Суботы
крѣзь рукавъ свѣтъ) о 4-й год попол. Литер. додатокъ
«Библиотекѣ найзнам. повѣстей» виходить по 2 печат. ар-
кушъ кожого 15-го и послѣдняго дня кожного мѣсяца.
Редакція, администрація и енопеция подъ Ч. 44 улицы
Галицка.
Всѣ листы, посылки и рекламацин належить переоплатити
вѣдъ адресую: редакція и администрація «Дѣло» Ч. 44 ул.
Галицка.
Рукотисни во ввертають тѣлько на поперодню востере-
женю.
Подиново число стоить 12 кр. а в.
Оголошеня принимають по цѣнѣ 6 кр. а в. бѣть одноу
сторонкѣ печатноу.
Рекламацин належить переоплатити франко (налучше
платити порекавомъ) до: Администрація часопису «Дѣло»
Л. Галицка, Ч. 44.

Предплата на «Дѣло» для Австрій:		Для Россіи	
на цілый рѣкъ . . . 12 вр.	на цілый рѣкъ . . . 12 рубл.	на півъ року . . . 6 вр.	на півъ року . . . 6 рубл.
ча четверть року . . . 3 вр.	на четверть роу . . . 3 рубл.	отъ дол. Библиотекѣ:	отъ дол. Библиотекѣ:
на цілый рѣкъ . . . 16 вр.	на цілый рѣкъ . . . 16 рубл.	на півъ року . . . 8 вр.	на півъ року . . . 8 рубл.
на півъ року . . . 8 вр.	на півъ року . . . 8 рубл.	на четверть року . . . 4 вр.	на четверть роу . . . 4 рубл.
на самѣ додатокъ:	на самѣ	на самѣ додатокъ:	на самѣ
на цілый рѣкъ . . . 5 вр.	на цілый рѣкъ . . . 5 рубл.	на півъ року . . . 2 1/2 вр.	на півъ року . . . 2 р. 50к.
на четверть року . . . 1 1/2 вр.	на четверть року . . . 1 1/2 рубл.		
Для Заграничь, окрѣмъ Россіи:			
на цілый рѣкъ . . . 15 вр.		на півъ року . . . 7 1/2 вр.	
на четверть року . . . 3 3/4 вр.			
отъ дол. Библиотекѣ:	на самѣ додатокъ:		
на цілый рѣкъ . . . 19вр.	на цілый рѣкъ . . . 6 вр.		

ВІІ. Читательствъ въ Россіи просимо ма-
ти на увазѣ, що въ вимовѣ $n = j, i, \delta, \acute{a} = i, u$ (въ
осереднѣ и на концѣ оловъ) = y, u (на початку
словъ и по самогласныхъ) = i, δ (на початку
словъ) = vi .

Съ днемъ I (13) липня розпочи-
нася III. четвертьрѣкъ. Просимо П. Т.
Предплатникѣвъ поспѣшити съ надѣсла-
немъ дальшой передплаты, щобы не
зайшла перерва въ высылцѣ.
Рѣвножь просимо о надѣсланьє за-
леглостей тыхъ ПП., котрымъ предплате
уже скѣнчилася давнѣйше, бо мы муси-
мо всѣ нашѣ выдатки платити готѣвкою.
Ново приступаючѣ П. Т. Предплатники
«Библиотекѣ найзнам. повѣстей» дѣстануть да-
ромъ початковѣ аркушѣ розпочатои повѣсти
«Въ великого свѣта».

Просимо П. Т. Предплатникѣвъ, щобы при змѣнѣ
мѣста званнѣ завсѣгда подавати и давнѣйшу овою
адресу, бо инакше тратимо багато часу, а всѣ
адресы годѣ въ памяти задержати.

Руске вѣче и польскѣ газеты.

Rupti sunt omnes fontes abyssi
magni et cataractae coeli apertae
sunt. Genesis VII, 11.
III.

Що до рефератѣвъ, ѳчитаныхъ на Вѣчу,
и ихъ важности — панувѣжь польскими га-
зетами така сама вѣдрѣва негода и безладця,
якою заповненѣ суть три послѣднѣ столѣтя
польской исторіи. «Kurjer Lwowski» говорить,
що «rèe de resistance» цѣлого вѣча була бе-
сѣда п. Нагѣрного, хочѣ, розумѣсѣ, бачити
въ тѣй бесѣдѣ самѣ неправды и брехнѣ. «Ga-
zeta Narodowa» зновѣ твердить, що «jedna tyl-
ko towa p. Wachnianina zasługuje na uwagę»,
хочѣ и въ нѣй не лишає анѣ однои нитки жи-
вои. «Gazeta Krakowska», держачисѣ думки
свого корреспондента, що «wies cały był bez-
przedmiotowy», приходить до того переконаня,
що тѣлько съ п. Антоневичемъ и п. Вахняни-
номъ можна ще говорити, бо они выступали
«w imię miłości», они «liczą się z faktami». Ро-
зумѣсѣ, що ставлячи намѣ обовязкомъ высту-
пати «w imię miłości», — «Gaz. Krak.» себе
цѣлковито уважає вѣльною ѳтъ того обовязку
и въ имя безпамятнои ненависти выступає про-
тивъ насѣ съ денунціацими.
Въ загальнѣ можемо скавати, що бесѣда п.
Нагѣрного о экономичномъ станѣ нашего на-

рода найбільше крови напеувала панамъ-По-
лякамъ. Все въ нѣй не до вподобы имѣ. «Czas»
твердить, що п. Нагѣрный и въ загальнѣ цѣлѣ
Вѣче выступало бѣльше противъ правительства,
нѣжь противъ Поляковѣвъ, розумѣсѣ, въ тѣй
побожнѣй цѣли, щобы представити насѣ эле-
ментомъ «wrogim państwu i kościołowi». Правда
«Czas» одинѣ въ помѣжъ польскихъ
газетъ въ Галичинѣ признає, що п. Нагѣрный
въ своѣй бесѣдѣ «poruszył niektóre potrzeby
materiałne zubożalego ludu» и що ватымъ бе-
сѣда его мала найбільше реальнои ваги. За-
мѣтно такожѣ, що «Reforma», котра минуш-
ого року напечатала була о индемнизаціи
общирну статью «Sumy galicyjskie», на котрѣй и
п. Нагѣрный опираєсѣ, не выступає съ поле-
микою противъ его циферъ. А «Gaz. Nar.» люта
на п. Нагѣрного, що ѳнь говораючи про индем-
низацію, не вдаривъ сильнѣйше противъ пра-
вительства, котре найбільше тому винно, що
справа индемнизаціи у насѣ проволочлася съ
шкодою краю. Впрочѣмъ «Gaz. Nar.», котра
минушого року, коли соймъ краевый гото-
вився до обрадѣ надъ справою индемнизаціи-
ною, не подала своимъ читателямъ нѣякого
выясненя той справы, теперъ робить дуже пре-
мудрѣ мины. А «Dziennik Polski» хапаєсѣ на-
вѣтъ збивати выводы п. Нагѣрного о индемни-
заціи, и очевидно збиває такъ, що кождый
зъ его полемики ясно бачити може, що ѳнь о
справѣ выплаты индемнизаціиной анѣ о тѣмъ,
щѣ говорилъ п. Нагѣрный, не має нѣякого по-
нятя. Мы наведемо сю цѣкаву полемику до-
словно, щобы читатель мѣгъ бачити, якъ то у
насѣ легко бути самому мудрецѣ, нѣякого не
знаючи, а окричати другою неумомъ, котрый
говоривъ на пѣдставѣ студій. «Cyfry przyszłych
wpłat na indemnizacyę są zupełnie fałszywe. Pro-
simy przeczytać tylko sprawozdanie sejmowe». Кто
бы думавъ, що Богъ зна, який важкій ар-
гументъ, — а мѣжь тымъ однои секунды за-
становленя досытъ, щобы вырозумѣти всю пу-
стоту и недорѣчнѣсть той фразы. «Sprawozda-
nie sejmowe», — значить, котресъ одно, — але
котре и зъ якого часу? Авторъ тыхъ словъ
мабутъ и не знає, що справозданъ соймowychъ
сѣть величезна купа и що полемизуючи, годи-
лосѣбы докладнѣйше показати жерѣдо. Та ба,
коли самѣ ѳнь его не знає и не чатає. Бо
уважайте, за чимъ ѳнь каже намѣ шукати въ
тѣмъ справозданю соймовомъ: за цифрами бу-
дущихъ выплатъ индемнизаціиныхъ. Смѣмо

запевнити автора тыхъ словъ, що справозданя
соймовѣ (а властиво урядова ихъ часть, на ко-
трѣй п. Нагѣрный выключно мусѣвъ опира-
тисѣ) нѣякогѣдѣнько не говорятъ о будущинѣ,
а тѣлько о тыхъ выплатахъ, які вже вичаєно,
таі бѣльше нѣякого, впрочѣмъ завсѣгда што до
будущины опираючисѣ на «Плянѣ амортиза-
ціиноймъ» въ р. 1858, на котромъ и оперъ своѣй
рахунокъ п. Нагѣрный. Та што ту довго поле-
мизувати! Полемиєтъ «Dz. Pol.» очевидно и
самѣ не розумѣе, щѣ говоритъ, бо высказавши
повыше съ емфазою, що «cyfry przyszłych
wpłat są zupełnie fałszywe», о стрѣчку ни-
ше бере цѣбе и каже: «gdyby zaś były praw-
dziwe, natenczas cyfra, którą państwo i kraj płacać
i płacić będą na umorzenie długu indemnizacyj-
nego jest najrzeczywistszym dowodem, o ile kor-
zystniejszej włościianie wyszli na indemnizacyi w Ga-
licyi, gdzie za nich zapłaciło państwo, a w części
i kraj» и т. д. Пышне соѣтъ те «gdyby zaś były
prawdziwe!» Значить аргументація «Dz. Pol.»
представитя сѣ якъ: Цифры п. Нагѣрного
зовѣмъ фалшивѣ, — а впрочѣмъ може бути,
що цифры правдивѣ, але представленѣе фал-
шивѣ. Смѣло можна скавати: «Polskie Logik»
рѣвнобѣжно до знанои «Polsische Wirtschaft».
А о скѣлька фалшивѣе было представленѣе п.
Нагѣрного? О тѣлько, що «tu w Galicyi prze-
sunięto znaczny ciężar z włościian na inne klasy,
na samych włościicielei dóbr i na mieszkańców
miast, którzy z pańszczyzną nie mieli do-
czynienia». Чи бачите, який мудрый той «Dz.
Pol.», — и ктѣбы то бувъ по нѣмъ того надѣ-
яєсѣ! Жаль тѣлько, що ѳнь въ своѣй великой
мудрости забувъ, що п. Нагѣрный сплату ин-
демнизаціиной почисливъ именно мѣжь тяга-
рѣвъ краєвъ, т. е. такѣ, до котрыхъ поношеня
причинаються всѣ обывателѣ краю (розумѣсѣ,
не въ рѣвнои мѣрѣ и не въ рѣвнои пропор-
ціи!) и що бесѣда п. Нагѣрного звернена була
такъ добре до селянъ, якъ и до мѣщанъ. А
затымъ всѣ мудрѣсть «Dz. Pol.» прѣйшла троха
до пѣвно, — все, що мѣгъ бы п. Нагѣрного на-
вчати «Dz. Pol.», то п. Нагѣрный и самѣ безъ
него знає, а крѣмъ того знає ще гдѣшо троха
ѣ бѣльше!

Въ загальнѣ намѣ здаєсѣ, що найбільшимъ
поводомъ до гнѣву польскихъ газетъ на п. На-
гѣрного бувъ уступъ его бесѣды о индемниза-
ціи. «То не тактовно вытягати такѣ дра-
гливъ справы передъ простымъ народѣмъ», — сѣ
була загальна думка панѣвъ львовскихъ газе-

тарѣвъ. Признаємося, мы не могли и не
можемо досѣ порозумѣти той вышней по-
литики, котра бѣ заборонювала намѣ пред-
ставити народови справу, становлячу одинѣ зъ
наибѣльшихъ его тягарѣвъ. Що сѣе когосѣ тамѣ
може дразнити (въ першѣй линіи рѣжныхъ
паньскихъ прихвостнѣвъ), до сѣго намѣ дѣла
мало! Вовка боится, то ѣ до лѣса не йти!
Та тѣлькожь сѣ «не тактовность» була причи-
ною той нещасливои войны, яку львовскѣ га-
зетарѣ выдали п. Нагѣрному.

«Gaz. Nar.» проявила въ тѣй войнѣ не
меншу мудрѣсть ѳтъ «Dz. Pol.». И она каже,
що цифры Нагѣрного неправдивѣ, бо за индем-
низацію заплачивъ досѣ край 65 миліонѣвъ,
а мужики всего лишь 50 миліонѣвъ. Если дер-
жава заплатила лишь третю часть, т. е. 50 ми-
ліонѣвъ, то всѣе досѣ зложенои выплаты пѣсля
«Gaz. Nar.» выйде на 150 миліонѣвъ. Мы дуже
цѣкаві, ѳтки «Gaz. Nar.» выхопила тѣ цифры
и жалуємъ дуже п. Нагѣрного, чѣму ѳнь, хо-
тячи зъ справы индемнизаціиной зробити сред-
ство агитаціиное, не удаєсѣ по цифре до авто-
ритетѣвъ «Gaz. Nar.». Бо п. Нагѣрный въ своѣй
бесѣдѣ далеко скромнѣйши представивъ
цифры. У него всѣа сума досѣ вычисленыхъ
ратъ индемнизаціиныхъ выносить несповна
130 миліонѣвъ, зъ чѣго держава заплатила око-
ло 60 миліонѣвъ, такъ що на край и на хло-
пѣвъ разомъ выпадає несповна 70 мил., котру
то суму дѣлячи пѣсля пропорціи «Gaz. Nar.»
одержимо, що пѣсля п. Нагѣрного край запла-
тивъ 40 а хлопы 30 миліонѣвъ, — майже о по-
ловину менше, нѣжь выпадало бы пѣсля «Gaz.
Nar.». Смѣмо заевнити нашихъ читателѣвъ
— бо авторъ полемики въ «Gaz. Nar.» и самѣ
сѣе добре знає, — що цифры той газеты зовѣмъ
захопленѣ въ воздуха.

Але найбѣльше пописавѣ въ тѣй справѣ
нашѣ другѣ, прихильникъ Русинѣвъ, «Kurjer
Lwowski». Зъ разу ѳнь выразивъ жаль на не-
тактовность п. Нагѣрного и на фалшивѣе его
цифры, за тымъ назвавъ его «святоюрцемъ» и
высказавъ премудру теорію, що за панцину
хлопы въ Галичинѣ не заплатили анѣ шѣлюга,
бо все заплативъ край и держава. И на пѣдставѣ
той премудрой теоріи «Kur. Lw.» поквависѣ обкину-
ти п. Нагѣрного простакою, уличною лайкою въ
родѣ «nikczemność», «podłe kłamstwa» и т. д.,
якъ приличнѣ «wolnym z wolnymi i równym z
równymi». Звѣстна рѣчь, п. Нагѣрный не мѣгъ навѣт,

Дещо про могилу Тараса Шевченка.

(Допись зъ Украйны.)
Якъ умру, то похуйте
Мене на могилѣ
Середъ степу широкого
На Украйни милѣй, —
Щобъ ланы широкопопѣ
И Днѣпро и кручѣ
Були виднѣ, було чути,
Якъ реве ревучий...

И похували его на такѣй высокой моги-
лѣ, надъ Днѣпромъ, бѣля Канева. И лежитъ
тамъ сѣе вже двадцѣть рокѣвъ, а ще ѣ до-
сѣ ему нема покою. Сѣ же сама лиха доля,
котра була влою мачухою для Тараса за его
жита, не покидає его и пѣсля смерти: забор-
оняє Украинцямъ достоиня, якъ слѣдѣ, ушану-
вати его память, его могилу.
Заразъ пѣсля похорону Тараса, родичъ
покойного кобзаря, Варфоломей Шевченко, зъ
довѣду тогочасного министра внутрѣшнихъ
дѣлъ зробивъ съ Канѣвскою городскою думою
умову, по якѣй Тарасова могила вѣчно и по-
тѣмъ належатъ до Варфоломея Григоревича
Шевченка съ платою по 2 карбованцѣ чиншу
у рѣкъ. По тѣй же самѣй умѣвѣ п. Варфоло-
мей не тѣлько має право, але жѣ повиненъ его
и въ загальнѣ дѣбати про те, щѣбы могила мала
гарный и чистый выгядъ. Такимъ побытомъ
у тому жѣ таки роцѣ поставлено хрѣсть и ото-
чено могилу камянымъ фундаментомъ. И от-
такѣ невелике дѣбанѣ коло могилы передъ ча-

сомъ вмершого кобзаря — не до вподобы было
деякимъ людямъ лукавымъ. Они скомпону-
вали доносѣ, що у тѣй могилѣ буцѣмъ не Та-
раса похували, а народолоубѣ-бунтѣвъ закопали
«свяченѣ» ножѣ гайдамацкѣ, щѣбы ихъ знову
добути, коли настане часъ!. Тогдѣ, якъ звѣсно,
бувъ часъ повстаня Ляхѣвъ, часъ особли-
вого руху молодѣжи...; урядѣ, похопный до
всего невычайного, давъ вѣру и оттѣй мерве-
нѣй поговѣрцѣ. Зѣѣхались урядники у Канѣвъ
на могилу; пѣшли допыты та розпыты; вже
наважили було розкопувати могилу... На силу
вговорили урядникѣвъ, щѣбы залишили отсе
дѣло, не зневажали покойного кобзаря а сѣ
нимъ и народне чувство Украйны.
Прѣйшла туча. Настала тиша, немѣвъ
той важкій сонъ пѣдѣ нестерпну задуху. Не
чути було про могилу, не чути було и про
украинске дѣло... Гдѣколи прокидались Укра-
инцѣ, та ихъ знову сонъ-вѣльемъ напували...
Одначе не забували они «Заповѣту» своего коб-
заря, не забували они и его могилы. Таки чи-
мало было такихъ, що прѣдали зъ далекихъ
куткѣвъ Украйны ѳтвѣдати отсю могилу. Та
ѣ чи-мала неспѣдѣванка чекала ихъ тамъ,
на могилѣ? Зруйнованѣе мурованѣе, похильный
хрѣсть, а доокола городяньска товарина и сви-
нѣта паєсѣтѣ!.. Край самои жѣ могилы — уря-
дникѣ (жандармъ), котрый забороняє пѣдсту-
пати до могилы всѣмъ, кто приходить сѣ дум-
кою ушанувати покойного Тараса. Неразѣ за-
бирали и до арешту, неразѣ иншимъ спосо-

бомъ зневажали, — а минушого року, то на-
вѣтъ пѣдѣ сторожою москалѣвъ (жѣвнѣрѣвъ)
и полиціантѣвъ привели зъ Канева у Кієвъ —
кого? — двѣ панянки зъ «высшихъ дѣвочихъ
курѣдѣвъ», котрѣ вѣдали туды Днѣпромъ, щѣбы
покласти вѣнки на могилу и змалювати соѣвъ
на памятку отту могилу!.. И чи хто скававъ
що на те? У часописяхъ краєвыхъ майже нѣ-
якого нема про сѣ, а столичнымъ газетамъ бай-
дуже!
Оттакѣ минуло двадцѣть рокѣвъ. Могила
дѣйшла до стану руины. Врѣштѣ, въ осени
тамого року и похильный хрѣсть упавъ. Треба
было думати-гадати, щѣбы могилу, якъ слѣдѣ
до ладу привести. Пѣдѣ той часѣ Полтавѣе
губернске земство асигнувало 500 карбован-
цѣвъ на памятникъ на могилѣ. Въ Одесѣ-жѣ
зѣбрано безъ-мала 2000 карбованцѣвъ на шко-
лу имени Шевченка у Кирилѣвцѣ; та чи-мало
ще добродавцѣвъ жертвовало. Деякі часописи
ѳткрыли у сѣбе пѣдписку на те жѣ святе дѣло.
Н. пр. кієвска «Заря» объявила, що прѣймає
складки на могилу Тараса, — а якъ стали зѣ-
вѣхъ усѣдѣвъ слати грошѣ, то цензура забор-
онила друкувати справозданя, и редакція му-
сѣла звернути грошѣ навадѣ. Не на руку бу-
ло цензурѣ, щѣбы всѣ знали, що Украина ша-
нує своего кобзаря!
Тымъ часомъ у Каневѣ инакше коклоєсѣ.
Тамошній городекій голова забажавъ соѣвъ ла-
ски шукати у урядѣ. «Товариство на пѣдмогу
народнѣй працѣ» (Общество поощренія народ-

наго труда), що завявалося было у Петербурѣвъ
за приводомъ гр. Игнатьєва, Валуєва та ин-
шихъ палятивистѣвъ, — роздѣлало по всѣй
имперіи листы, запрошуючи жертвувати, хто
чимъ може, на користъ товариства. Дѣйшовъ
такій листѣ и до Канева. Городекій раднѣй на-
раєялисѣ дати 10 десятианъ землѣ пѣдѣ школу
того товариства, а на утриманѣе ви — оттѣ
2000 карбованцѣвъ, що дѣсь тамъ, якъ чули,
збираются тежѣ на школу (!). Оттакѣ, гляди!
Голова такъ и ѳтписавъ у Петербургѣ, — а
тамъ и врадѣли, вхопилисѣ за тѣ грошѣ, якъ
то кажутъ, и руками и ногами. (Мабутъ сѣе
першѣй и остатный прикладѣ бувъ, що ѳбѣз-
вались на запросины товариства, бо щѣсь про
дѣяльнѣсть отгыхъ добродѣѣвъ вже и не чути
бѣльше.)
Канѣвскій голова, щѣбы прислужитисѣ
ясневельможнымъ, повѣвъ дѣло такъ. Ставъ
просити Варфоломея Шевченка, щѣбы той пе-
редавъ у его руки оттѣ грошѣ, бо — каже —
для покойника все однаково, чи школа стояти
буде у его сѣлѣ, де ѳнь вырѣсѣ — Кирилѣв-
цѣ, чи не подалею ѳтъ его могилы — у Кан-
евѣ. Та ѣ те — каже — однаково, чи она
буде называтисѣ «Тарасовою» чи «Алексан-
дрѣекою», а ѣ — каже — допоможу вамъ
поставити хрѣсть. Сѣе щѣ. Такимъ побытомъ
поставили часовый хрѣсть деревяный. Сѣе было
въ осени тамтого року, у падолієтѣ.
Тымъ часомъ складка йшла дальше и по-
читателѣ Тарасовои музѣ наважили поставити

чутися ображеним такою дурнотою, так як не мбгбы чутися ображеним, еслибъ въ подѣ "чигоси" копыта брызнули на него болото. Бо твердити нынѣ, що хлопцы наші вѣчого не дали за панцину, коли дтѣ 1858 року они платять 31—50% додатку індемнізаційного, на то треба бути такимъ свѣдущимъ въ справахъ красивыхъ, якъ ново-народжене дитя або якъ ред. „Kur. Lwowsk-ogo“. Таке твердження навѣть ефективне не єсть помимо своєї безперечної оригінальності, — оно будить тільки смѣхъ у кожного и ббльше вѣчого.

Отъ якъ полемизують съ нами брата Поляки! Отъ на якихъ підставахъ умѣють зробити чоловіка и неумомъ и фальшивникомъ и нѣкчемникомъ и Богъ знає чимъ! Нѣ, добродѣи и брата! Доки вы такими будете, доти, правда, можете намъ шкодити, можете насъ кривдити, оббрѣхувати, тиснути, деморалізувати, — але народа — анѣ нашого анѣ свого — не попровадите за собою, позитавнои работы нѣякон не зробите, а затымъ и страшными для насъ не будете!

Польске товариство педагогичне и его звѣздъ въ Стрию.

І. Офіціална его назва — „krajowe“ товариство педагогичне, але мы съ повнымъ правомъ можемо назвати его „польскимъ“ — задля его тенденцій. Колибъ оно не тільки звалося, але и справдѣ було „красивымъ“ товариствомъ, то на зборахъ загальныхъ чи на т. зв. звѣздахъ, и на зборахъ поодинокихъ дтѣдѣвъ краевый языкъ рускій бувбы равноправный съ польскимъ; учитель Русины свободно, не боячися якихъ неприяныхъ для себе наслідствъ, моглибы манифестуватися Русинами, промовляючи по руски, и т. п., — а пресесь товариства педагогичного, Русинъвъ роду п. Ж. Савчиньскій, бодай хочъ равъ бувбы дткрывъ звѣздъ промовою въ краевомъ языкѣ рускомъ, котрымъ говорить и учитъ молодѣжь половины учителѣвъ галицкихъ, а такожъ може и половина належить до товариства педагогичного... Тымъ часомъ всего того не бував. Учитель Русины, зависимі дтѣ „старшины педагогичной“, котра єсть майже выключно патріотствующо-польска, мусять — чтобы не „претерѣти“ — ховатися съ своимъ рднмымъ языкомъ и або мовчати, або говорити по польски. На зборы Русины-учителѣ мусять ѣхати, бо боячися „начальства педагогичного“, — впрочѣмъ бѣда часомъ притисне... Але чтобы Русины-учителѣ съ охотою ѣхали на всякі зборы т. зв. „красиво“ педагогичного товариства, — того мы не можемо нѣякы сказати, бо знаємо въдосвѣду. Що може тягнути туда Русина-учителя, якъ днѣ тамъ не учуе руского слова, якъ днѣ унимаєся заговорити по руски, якъ ему тамъ патентовані манеры будутъ плести о „польской идеѣ“ и коли лишъ дастся прилатати яке „narodowe święto“, яка „narodowa pamiątka“, який „narodowy jubileusz“, — то непре-

мѣнно прилатують — до педагогичного звѣзду. Шо Русина учителя може се все обходити? На зборахъ роздарують учителямъ польскі книжки, въ родѣ такихъ, якъ: „O Polakach“, „O patriotyzmie w Polsce“, и т. под. Шо Русинъ учитель зробить съ такими книжками? Дастъ ихъ читати молодѣжи въ рускомъ селѣ? На такихъ зборахъ можна учути дтѣ такого Савчиньского, такого Болеслава Барановского, такого Згурского солодкі слова: „Polska i ruska krew tak zmieszana w żyłach naszych, że trudno rozgóżnić, który atom polski, a który ruski“ и тымъ подобні фразы, — а учитель Русинъ въ кождомъ словѣ такой бесѣды буде чути гипокризію, бо колибъ кровь была такъ вже змішана атомами польскими и рускими, то и звѣздъ педагогичный бувбы змішаный бесѣдами и дтчитами польскими и рускими, то и книжки роздавалибыся польскі и рускі. то збиралибы складки дтѣ учителѣвъ не лишъ на дѣли народні польскі, але и на рускі, — а сягнувши до дальшихъ конвенцій, то и польска молодѣжь мусѣлабы въ школахъ учити языкъ руского, якъ руска молодѣжь мусить учити языкъ польского, — то крава и львбвска окружна рады школьні булыбы предприняли потрібні мѣры, чтобы рада мѣста Львова заложила руску школу народну, и рада мѣста не булабы такъ хитро обійшла рѣшенье державного трибуналу...

Послѣдними часами товариство педагогичне поставило Русинѣвъ учителѣвъ въ дуже критичне положенье. Якъ вѣстно, Поляки-нивелаторы завязали во Львовѣ товариства псевдо-просвѣтні: „Towarzystwo oświaty ludowej“ и „Macierz“. Кажемо „псевдо-просвѣтні“, — бо тымъ польскимъ товариствамъ не иде о правдиву просвѣту, але о колонизацію руского народу; колибъ имъшло о просвѣту народу, то сидѣлибы и дѣйствовалибы въ Краковѣ, середъ своихъ Маурѣвъ. Выдана тыхъ товариствъ малибы середъ руского народу такі ходѣ, якъ „Świtło“, або „Dóm i Szkoła“ (котра мимоходомъ сказавши здобула собѣ 6 предплатниковъ!), — колибъ наші нивелаторы не взялися на спосѣбъ. Знаючи, що товариство педагогичне має рѣжнородный впливъ на учителѣвъ, удаєся „Macierz polska“ до товариства, чтобы оно помогло. Товариство, якъ пише въ своемъ сегорѣднѣмъ справозданю, запропонувало учителѣвъ, а „Macierz polska pomianowała (sic!) liczných delegatów głównie z grona nauczycieli szkół ludowych, poleconych jej przez zarząd główny Tow. pedagogicznego. Delegaci ci zajmować się będą rozprzedają wydawnictw Macierzy polskiej, co im przysporzy pewnego skromnego dochodu obok moralnej satysfakcji, że im dana została sposobność pełnienia tak zaszczytnej służby publicznej (колонизацій)“. Яку „моральну сатисфакцію“ може мати товариствомъ поручений, а „Macierz p.“ агентомъ „заименованный“ учитель Русинъ, — се кождый въ насъ порозумѣе. Критичне его, бѣдолаки. положенье! — и певно вѣчого такъ не сушить его головы, якъ бажанье, щобъ якъ

шла у Канѣвъ бумага дтѣ кѣвского губернатора Гудимы-Левковича, що не знаходячи законныхъ (?) причинъ для поставленя памятника на могилѣ Шевченка, губернаторъ не може дозволити (?) выставити сторожку и звелѣе залити всяку роботу на могилѣ ажъ до того часу, коли Варфоломей Шевченко предложитъ документальні доказы, що днѣ єсть рднный братъ покойника (!). Дня 17 (29) червня жандармы ровдгнали робѣтниковъ...

Чудно, справдѣ, дѣється на Украинѣ! Управитель краю — не знає, що у Тараса не було рдного брата Варфоломея? И хибажъ только рднный братъ має право споряджати могилу по бйникови, — а не-рднный, то вже и не може? А знакомі, побратимы, почитателѣ — не можуть? У якому жь се царствѣ такой законъ єсть? Такого закону либонь и въ Россіи нема?! А на Украинѣ — єсть! И на що тутъ иншихъ документальныхъ доказѣвъ, коли єсть контрактъ, умова Варфоломея Шевченка съ Канѣвскою думою? А може не въ мѣру прудкій доносчикъ забувъ про се згадати? Шкода!

А все таки конечи-кбнцемъ цѣкава рѣчь, що коли вѣмъ народамъ въ Россіи вольно збирати складки на памятники для своихъ славныхъ людей, вольно имъ будувати и поправляти ихъ могилы, — то лишъ однимъ Украинцямъ не вольно достойно пошанувати память свого поета Тараса Шевченка!...

наискорше увольнитися въ путь, наложенныхъ на него „Macierz p.“ а властиво товариствомъ педагогичнымъ. Навѣть здоровомысляцій Полякъ учитель певно моральнымъ тигаремъ, уважая для себе сю „zaszczytną służbę publiczną“...

Все доси наведено, — а далобыся ще богато на той тематѣ сказати. — мусить очевидно дуже анекдотично и пригнетачо впливати на учителѣвъ Русинѣвъ (а навѣть на справедливыхъ и разумныхъ Поляковъ), — тожъ и не диво, що передъ кблькома днями звѣздъ педагогичный въ Стрию бувъ дуже нечеловечный, або сказавши словами справоздавця „Dziennika Polskiego“: „Cały w ogóle zjazd ten bez porównania skromniejsze przybrał rozmiary, niż poprzedni“. Уже днѣ мусѣвъ бути дуже скромный, коли польскі газеты число участниковъ его подають на 250! А треба знати, що въ Краковѣ поваторѣкъ було 1200, и що значна часть учителѣвъ дѣставъ грошѣ на дорогу и улекшена ѣзды по желѣзныхъ дорогахъ...

Другимъ разомъ згадаємъ гдещо и о наградахъ послѣднего звѣзду въ Стрию.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Моноархія.

(Обхѣдъ освободженя Вѣднѣ дтѣ Туркѣвъ) бувъ дня 17 л. липня с. р. предметомъ нарядѣ вѣднѣской рады громадской, а ея ухвала на томъ засѣданю запаша, коментуєся теперъ всеми вѣднѣскими и другими газетами. — Въ цѣли уложеня програмы обходу и обдумана одрѣствъ грошевыхъ на покритые выдатковъ съ намъ сподученыхъ выбрала рада особну комисію, въ имени котрой здавать справу на засѣданю въ 17 липня дрѣ Мавтнеръ. — Референтъ комисіи предложивъ отже, чтобы рада вѣднѣска обмежилася 11 вересня на дткртыи табляцѣ памятковой на Каленбергу, урядженю тамже сѣданя, а дня 12 вересня малибы бути въ Пратерѣ пущеніи штучной огнѣ и урядженіи концерты трѣхъ музычныхъ капелъ и сѣвацкихъ товариствъ. — На покритые коштовъ жадає комисію кредиту 7200 зр., зъ чого сума 2400 зр. має бути ужитою на сѣданье. — По референтѣ забравъ голосъ дрѣ Гайтлеръ, котрый старався выказати, що обхѣдъ освободженя Вѣднѣ дтѣ Туркѣвъ має не тільки велике значенье историчне и политичне, але передовѣмъ такожъ льквалне, и вносивъ, чтобы розширити програму обходу ювелейного черезъ устроенье народного фестиву, на котру цѣль зажадавъ кредиту въ сумѣ 10.000 зр. а. в. Въ томъ самѣмъ дуѣбъ говорило такожъ много другихъ радныхъ, рада громадска приняла однакъ значною ббльшостою внесеные комисіи, а дткнула вѣбъ внесеня, котры мали на цѣли розширенье програмы. — Праса централистична задоволена становищемъ рады мѣской и хвалить ухвалу ея ббльшости яко повну такту, коли противно газеты солидаризуючися съ поглядами меншости называють той поступокъ ганьбою для Вѣднѣ. — Ходять вѣсти, що мимо ухвалы рады громадской, выкинувшей зъ програмы людской фестивъ, завязався коматетъ, котрый маєя зайяти устроеньемъ публичныхъ забавъ при помочи фондѣвъ приватныхъ.

(Въ справѣ науки другого языка краевого въ школахъ середнихъ) приготовивъ чешскій клубъ ббльшой посылкой проектъ до закона, котрый именовъ клубу має бути внесеный въ соймѣ гр. Клямъ-Мартинидомъ, а пошла котрого, въ всѣхъ школахъ середнихъ, удержованыхъ зъ фондѣвъ державныхъ, наука въ другѣмъ языкѣ краевѣмъ має бути обовязковою, если родичѣ не постараятася о увольненье дтѣ не своихъ дѣтей. Тымъ часомъ ведева въ прасѣ дискусіи, котрой органы дтповѣдно до становща своего подѣають предложение стрѣгой критикѣ або берутъ его въ оборону. На вѣсть о згаданѣмъ проектѣ выступила противъ него передовѣмъ нѣмецко-лаберальна праса, котра закидає предложеню клубу ббльшой посылкой неконсенвенцію и видать въ нѣмъ тенденцію обійти арт. XIX основныхъ законѣвъ, выключачій примусъ другого языка краевого. Зъ проекту незадоволене такожъ сторонничество молодечеcke, котрого органъ „Narodni Listy“ замѣчає, що зъ случайности научитися другого языка краевого будутъ користати только Чехи та не Нѣмцѣ и выводитъ зъ того, що германизация чешского народу ще ббльше возможеет. За то рѣшучо стає въ оборонѣ внесеня консервативѣвъ празка „Politik“, котра доказує, що тенденцію закона єсть переводене рѣвноправности обохъ народностей въ урядѣвъ. Рѣвноправность, говорить органъ старочеckій нѣколи не далобыся перевести въ практицѣ, еслибы Нѣмцѣ не учились по чешки, а Чехи по нѣмецки; тогда бувбы можливый хибя только административный подѣлъ Чехъ. Если однакъ Нѣмцѣ не будутъ училися по чешки, лишъ Чехи по нѣмецки, тогда выпадє конечно переведенье рѣвноправности въ урядѣвъ въ нашу (чешку) користь а Нѣмцямъ буде жоажа тогда дтповѣсти: „volenti non fit injuria!“ Весенье згаданє не єсть впрочѣмъ новостоєм, бо аналогичне предложение внесене было выдѣломъ краевымъ еще въ роцѣ 1864 и получило санкцію въ роцѣ 1866, а внесенє збстало арт. XIX основ. законѣвъ, котрый, якъ кажутъ, має на цѣли внесенье примусу що до науки другого языка санкціонованого згаданымъ закономъ.

(Въ соймѣ дальматиньскомъ) розвинути въ одномъ зъ послѣднихъ засѣданъ посоль Павлиновичъ програму хорватской національной партіи, котра называє Хорватію краємъ выключно хорватскимъ, въ котромъ лишъ Хорваты мають право существованя; прочіи народности могутъ бути лишє яко гости терпимы, если пристанутъ на то, чтобы арелкисе своихъ правъ политичныхъ. — Въ отношеню до монархіи не може бути вишого стосунку, лишъ уній персональна. Въ прочѣмъ мусить Дальматія мати совершенно независимость подѣ взглядомъ законодавствъ въ справахъ судѣбничества, администраціи, школьничества и справъ церковныхъ. Для ландверы, яко національной милиціи жадає Павлиновичъ національной мовы въ комендѣ.

(Товариство селянъ высшой Австрій) ухвалло на послѣднѣмъ своемъ зборѣ, дтбутомъ въ Фельклябрукѣ резолюцію, котра заявляє, що стѣ новице посоль зъ куріи селской до рады державной, якъ: Брандисъ, Фѣнгль, Фашеръ, Новак и др. при голосованю надъ внесенными предложениями принесло селянамъ высшой Австрій велику шкоду и закидаючи имъ, що служатъ интересамъ партійнымъ и що зраднали селянство, высказує вотумъ недоверія. — Резолюція мала бути ухвалена, якъ довѣдусь выходяча въ Ланду „Tagenpost“, одноголосно.

(Справа регуляціи желѣзныхъ ворѣтъ) наступила о только напередъ, що угорске правительство порозумѣвшись съ Долитавіємъ въ питаньяхъ принципиальныхъ, подняло вже першй крокъ прямуючій до зреализована задумалой работы. Назначено именно комисію инжинерску, котра має зайнятися на мѣсци техничными работами вступными и знятємъ ситуациі. Члены комисіи, котрой проводѣ поручено старшому инжинеру Валландови, удалася передовѣмъ на территорию сербску, чтобы тамъ зачати работы. Въ кружкахъ угорского правительства думаютъ, що Сербія не буде ставити комисіи трудностей, але буде ей помагати и ибддержувати.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Катковъ все ще не дає покою московскому городскому голове П. Чичериню за его бесѣду, котру днѣ мавъ подчасъ царской коронаціи. Онѣ закидає п. Чичериню, що сѣе лишє зерно незгоды и революціи мѣжъ власными обывателями а дальше аргументує ось въ якій способъ: „По що“, каже п. Катковъ, „жадати дтѣ правительства якихось реформъ? насколи правительство видать, що якась зміна на часѣ и що она приноситъ хосенъ, по щожъ его нападати и нѣбы силомѣдемъ дтѣ него сего домагатися? А коли правительство видать, що жадаєя якогось агитациі безрозумній, якже може тогда особа знимаюча въ правительствѣ офіціалне становище розвивати такую агитацию, котра противна правительству и шкодлива народамъ?“ — Немаъ казати, аргументація п. Каткова не абь-якѣ: вѣлика благодать „свыше“. — Приѣздъ п. Цанкова до Петербурга має бути въ звязи съ болгарскими проектами относимыми до справъ пароходства по Дунаю и будовы желѣзницъ въ Болгаріи; панъ Цанковъ має такожъ уладити тѣснѣйшій звязь относимъ торговельныхъ съ Россією. — 10 с. м. — якъ доносить „Germ.“ — арештовано въ полудне на ригайскѣмъ проспектѣ въ Петербурзѣ якусь стару бѣдно одѣту женщину, котра роздѣляла на мѣстѣ помѣжъ людей нигластичній прокламаціи. Старенька женщина не могла на разѣ зрозумѣти, за що ея арештують, коли она за дурно роздає якѣсь задрукованій шапирѣ. При пересудханю ея показалося, що старенька, котра не умѣе читати, дѣстала тую прокламацію дтѣ двоухъ молодиковъ, що проживали въ домѣ подѣ ч. 63 на ригайскѣмъ проспектѣ, де старенька була прачкою. Сей часъ зробили рѣшю въ згаданѣмъ домѣ и арештували обоухъ молодыхъ людей, котры недавно що набили тутки маленькую комнатку и принадлежну до неє часть стрѣху. Въ комнатѣ не найдено нѣчого ибдозрѣного; въ стрѣху однакъ найдено друкарску прапу и всякі рѣчи потрібні до друканья брошуръ. Змѣстѣ прокламаціи содержитъ протестъ противъ правительства на послѣдніи способы, якихъ ушло правительство на оказаныхъ недавно на смерть а обѣлая помилованыхъ нигластивѣвъ, котрыхъ не выслано, якъ завычай на Сибѣръ, але замкнено въ шлассельбургскѣй крѣпости. Авторъ прокламаціи доказує въ нѣвъ, що число нигластивѣвъ не зменшилося, напротивъ въ послѣднихъ часахъ значно зросло такъ на провинціи, якъ въ Москві и Петербурзѣ и грозить могучимъ загладемъ, коли не поправитася положенье робѣтниковъ и селянъ. — Недавно дтнайшовъ генерал-губернаторъ туркестанскій ген. Черняєвъ дорогу, котра лучить Афганистанъ съ европейскою Россією. Дорога ся єсть дуже великою ваги, бо она скороче дуже значно звязь мѣжъ Россією а Афганистаномъ. Коли давнѣйшешла дорога до Ташкента черезъ Оренбургъ, то она подѣ теперь черезъ Каспійске море а зѣ дтѣмъ въ простѣсенькомъ напрямѣ до Кунградъ въ Туркестанѣ. Са дорога богата въ дерево и воду, має 412 верстѣвъ або 450 кильомъ. Зѣ Кунградъ єсть рѣка Аму-Дарья навѣть для великихъ суденъ силваня; якъ отаъ зачувати, утворитася незадовго товариство пароходства по Аму-Дарѣ съ правительственнымъ субвенціємъ. — Характеристичнымъ для россіянъ относимъ въ середній Азій єсть, що ємперъ Бухары постановивъ униформувати свое войско всѣмъ такъ якъ россіейске и приказавъ навѣть завести россіейскі слова въ командѣ.

Нѣмеччина. Церковный споръ мѣжъ куриєю а Берлиномъ все ще продовжаєся. Недавно розпустила була „Kreuztg.“ поголоску, що въ

памятникъ достойный его памяти. Одинъ въ черниговскихъ помѣщикѣвъ, Тарновскій, колисъ лично знакомый съ покойнымъ Тарасомъ, вьявєя своимъ коштомъ выладити памятникъ, а Варфоломей Шевченко запросивъ на мѣсце доторця за работами была могилы знавця того дѣла, инжинира Якубенка. О веснѣ, у маю мѣсяцѣ сего року и заходились бѣля могилы: замовили величезный и величный въ литого велѣва памятникъ, що буде коштувати 900 карбованцѣвъ; почали насыпати на могилѣ вышку 10 сяжнѣвъ у прогонѣ и 3 сяжнѣ заввышки, щобъ на тому шпилѣ поставити новый памятникъ; закупили деревины та велѣзива на огорожу и хату для сторожа, и пр. Канѣвскій голова ѣздивъ съ Варфоломеемъ Шевченкомъ, съ пресесомъ Золотоношеской повѣтвой управы вемеской (котрому Полтавске земство припоручило бути его депутатомъ у сему дѣлѣ) та съ иншими панями, що звѣхались задля сей справы у Канѣвъ — ѣздивъ на могилу и дтмежувавъ 2 десятинѣвъ подѣ огорожу. Повѣтвой справникъ тежъ нѣчо не мавъ противъ того.

Тымъ часомъ, голова бачучи, що цѣла справа схляється не на его користь, — що тѣ 2000 карбованцѣвъ, значить, и отта паньска ласка, на яку днѣвъ покладавъ надѣю, выскозвѣются зъ его рукъ, — написавъ потайно до губернатора, що такъ и такъ дѣло стоить. Чи днѣ самъ домѣркувавєя до сего, чи въ томъ єсть еще старанье иншихъ лукавыхъ та лихихъ людѣвъ, — доводно ще не змога сказати.

Чи такъ чи сякъ, а 17 (29) червня прий-

ница на заложеніе народныхъ школъ въ ея до- брахъ на Украинѣ. Фондъ той має выбѣнвати 218 школъ. На початокъ отворится лишъ 18. Учи- тель будутъ мати по 330 рубльѣ платы, а въ школахъ буде учити переважно ремѣсництва.

— Въ школьнѣмъ 1882/3 р. були надѣлені отъ у- правляющаго Совѣта руско-народнаго Института „Народный Дѣмъ“ во Львовѣ одноразовыми и сти- пендіями запомагами слѣдующій учиники ака- демичной гимназій: Сильвестръ Витошнійскій, уч. VIII кл. 5 зр.; Викторъ Жукъ, уч. VIII кл. 5 зр.; Михайлъ Струсевиць уч. VIII кл. 5 зр.; Лука Мельникъ, уч. VIII кл. 4 зр.; Антоній Дутка, уч. VII кл. 4 зр.; Николай Була, уч. VIII кл. 4 зр.; Владимиръ Андруховъ, уч. V кл. 3 зр.; Иванъ Гай, уч. IV кл. 6 зр.; Іосифъ Бѣрецькій, уч. III кл. (два разы по 3 зр.) 6 зр.; Иванъ Калибѣт, уч. III кл. 3 зр.; Константинъ Феде- на, уч. III кл. 4 зр.; Михайлъ Барылякъ, уч. II кл. (два разы по 3) 6 зр.; Иванъ Стосикъ, уч. II кл. 3 зр.; Іосифъ Лукашевскій, уч. VIII кл. стипенд. запомага зъ фонда бл. п. Лукашевскаго — мѣсячно по 18 зр. а. в. — 198 зр.; Викторъ Жукъ, уч. VIII кл. стипенд. запомага зъ фонда 3 мая 25 зр.; Викторъ Жукъ, уч. VIII кл. зъ фонда бл. п. Гр. Яхимовича (премія) 5 зр.; Матвій Ваковичъ уч. V кл. зъ фонда бл. Гр. Яхимовича (премія) 5 зр. Крімъ того получали бесплатно пропитанье въ бурѣ Народнаго Дому слѣдующій учиники: Георгій Бурчицкій, уч. VI кл.; Миха- иль Величковскій, уч. III кл. (по 4 (16) юн.), Александръ Головацкій, уч. II кл.; Іосифъ Ка- раванъ, уч. I кл.

— Mathew Weeb, звѣстный зъ того, що пере- плывъ каналъ морской La Manche, заложився о 10.000 долларѣвъ, що переплыне рѣку Нягару подъ самымъ водоспадомъ. Нынѣ пробуетъ битъ тои шту- ки въ очахъ десятокъ тысячѣвъ цѣкавыхъ Аме- риканцѣвъ.

— Гайрихъ Ферстель, архитектъ европейской славы, що выбудувавъ въ Вѣднѣ межѣ иншими великими будынками такожъ и славу зъ своєю красою и величавостю Votivkirche, померъ передъ кѣлькома днями въ Вѣднѣ и похороненый при надзвычайноі участи жителѣвъ столицѣ.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

Последнимъ часомъ вышли въ Киевѣ зъ друку три працѣ знаменитаго историка-профессора университета св. Владимира, а именно:

1) Историческіи дѣятели Югозападной Россіи въ монографіяхъ и портретахъ. Составили профессору императорскаго университета въ Киевѣ В. В. Антоновичъ и В. А. Бець. Типографія императорскаго университета Свят. Владимира 1883. I Вы- пускъ (стор. IV. 81.) съ портретами и биогра- фіями гетманѣвъ Богдана Хмельницкаго, Юрія Хмельницкаго, сотника Савы Туптала, гетманѣвъ Ивана Выговскаго, Павла Тетеры, Даміана Мно- гогрѣшнаго, Ивана Брюховецкаго, Михайла Ха- ненка и Петра Дорошенка. Наконецъ слѣдуютъ подобизны (facsimilia), именно подшивы выше наведенныхъ лицъ. Межи подобизнами есть такожъ образъ Самбѣриина гетмана Сагайдачнаго, пред- ставляющій его верхомъ на конѣ, знятый зъ ксилографичнаго образа Сагайдачнаго, выданого вразѣ съ стихами сочинеными на его смерть сту- дентами братской школы въ Киевѣ въ 1621. — Портреты знятіи суть зъ образѣвъ находячихся въ коллекціи Василя Василевича Тарновскаго. — Биографія Хмельницкаго написана профессоромъ Бецомъ; всѣ прочіи pochodятъ зъ майстерскаго пера профессора В. Антоновича. — Въ проектѣ есть ще выданье пяти такихъ выпускѣвъ, котріи мѣстита будутъ прочіи зъ 44 портретѣвъ знаменитыхъ историчныхъ лицъ Малой Руси вразѣ съ ихъ биографіями. Всѣ тіи шбѣтъ выпускѣвъ ста- новити будутъ I отдѣлъ большаго археологично- историчнаго дѣла. До слѣдующихъ отдѣлѣвъ вой- дутъ зъображенія старинныхъ предметѣвъ, домаш- ной утвари, одежѣ, оружія, а III-тій отдѣлъ бу- де обимати facsimilia рѣжныхъ старыхъ доку- ментовъ. — Се выданье дуже важне для исторіи мало-рускаго народа, и якъ вже можна внести зъ першого выпуска съ портретами и биографіями по майстерски выконченными, богато причинитса до розбудженія національной свѣдомости. Цѣна одного выпуска поставлена съ пересылкою на 7 рубльѣвъ 70 копѣекъ. — Кто хоче тую працю на- бутѣ, може удатися письменно подъ адресою: „проф. Владимиръ Алексѣевичъ Бець, Киевъ, Гим- назическа улца, Д. н. 74. Довѣдуемось, що би- блиотека львовскаго университета закупила одинъ примѣрникъ того дуже пожиточнаго, передовѣмъ насъ Русинѣвъ дотыкающаго дѣла.

2) Огъривни изъ дневника Станислава Освѣтца, относящіяся къ исторіи Южной Руси 1643—1651. Перевелъ изъ рукописи В. Антоновича. — Отбитка зъ „Киевской Старины“. Типографія Т. Корчакъ-Новицкаго.

3) Записки киевскаго мѣщанина Божка-Балики о московской осады 1621 года. (Изъ лѣтописнаго збор- ника Или Кошкаковскаго, изд. В. Антоновича съ предисловіемъ [описаньемъ рукописи]). Изъ жур- нала „Кіевская Старина“ 1882 р. Тая сама печатна.

Дневникъ Освѣтца есть однимъ зъ цѣннѣй- шихъ жерель до исторіи домашной войны и при- готовленъ до неї именно въ лѣтахъ 1643—1651. — Записки мѣщанина Божка-Балики мѣстятъ цѣлій подробности до историчнаго факту, котрый зачался въ Самборѣ, продолжався въ Киевѣ и дру- гихъ рускиихъ мѣстахъ, а окончився трагично ве- ликимъ голодомъ, котрый тутъ описаный, и дру- гихъ несчастій въ Москвѣ. — Оба тіи жерела подѣяты зъ рукописей, що знаходчатся въ библи-

тецѣ им. Осоловничихъ во Львовѣ, зъ котрыхъ користавъ ще передъ двома роками пробувавшій межѣ нами профессоръ В. В. Антоновичъ, котраго симпатична личность, глубока всесторонна уче- ность и рѣдкій въ обходженіи тактъ живуть въ нашѣй памяти и котрому, читаючи его много- цѣнній працѣ, шлемъ сердечный привѣтъ. — И. Ш. (+) „Черноморцѣ, оперетта у 3-хъ дѣяхъ. За- для скрипки съ проведомъ фортепяна або-жь за- для свибу съ фортепяномъ. Текоть по Кухарен- ку склавъ Мих. Старицкій, музыка Мих. Лы- сенка.“ — Подъ такимъ заголовкомъ выйшовъ въ Киевѣ композиторскій творъ Лысенка съ текотомъ Старицкаго. Набути можна въ „Книжнѣмъ и му- зыкальнѣмъ магазинѣ Болеслава Корейво въ Кие- вѣ“. Композиція для скрипки и фортепяна ко- штуе 1 рубель, а съ пересылкою почтовою 1 ру- бель 20 копѣекъ; а съ додаткомъ тексту для свибу (въ окремѣй книжцѣ) 1 рубель 20 копѣекъ, а съ пересылкою 1 рубель 50.

Руска литература школьна збогатилса тре- ма ново-выдаными подручниками:

— „Книжка для вправы въ языцѣ латинскѣмъ, Дра Фердинанда Шульца, предназначена для низшихъ класъ гимназіальныхъ. Друге выданье поправле- ние и розширене. После дванадцатаго выданя Шульцоваго уложивъ Дрѣ Омелянъ Осоловскій. У Львовѣ, 1883. Накладомъ фонду краевого.“ — Въ 8 цѣ, сторѣвъ 348.

— „Исторія австрійско-угорской державы для школъ середнихъ. Профессора В. В. Томка. Обро- бивъ после первотвору съ уваженьемъ допов- нень въ польскѣмъ перекладѣ М. Маркевича Дрѣ Юліанъ Целевичъ. Цѣна 1 зр. 20 кр. У Львовѣ 1883. Накладомъ фонду краевого.“ — Въ 8 цѣ, сторѣвъ 240.

— „Учебникъ всемирной исторіи для низшихъ класъ середнихъ школъ. Написавъ Антонъ Гиндели. Зъ шестого выданя передолюживъ на рускій языкъ В. И. Часть II. Вѣки середній. Цѣна 80 кр. У Львовѣ, 1883. Накладомъ фонду краевого.“ — Въ 8 цѣ, сторѣвъ 140.

— Жертвы на Руску Бурсу въ Тернополи вплинувшій до кѣнца червя 1883. 1. Доплаты за питом- цѣвъ бурсы 3 зр.; 2. Отсотки на фондъ корѣн- ный въ другѣмъ поврѣцѣ 75-27 зр.; 3. Отсотки на фондъ текуцій за тойже часъ 9-12 зр.; 4. Пр. о. I. Студинскій 1 зр.; 5. Громада Кутковѣвъ зложила въ церквѣ 2 зр.; 6. Пр. о. Шустъ збравъ въ церквѣ 2-07 зр.; 7. Приолавъ отъ п. Екгарта 1 зр.; 8. Отъ п. М. 1 зр.; 9. Вир. о. Федоровичъ чл. вкладку 3 зр.; 10. Дрѣ Вол. Лу- чаковскій на библиотеку 1 зр.; 11. Пр. о. I. Сту- динскій на библ. 1 зр.; 12. о. А. Чемериноскій на библ. 1 зр.; 13. о. I. Навроцкій на библ. 50 кр.; 14. Ви. Л. Рудницкій на библ. 50 кр.; 15. Каца щадница города Тернополя 100 зр. — *Натураліями:* Пр. о. П. Бѣлинскій 7 1/2 горцѣвъ муки пшеничнон, 20 килогр. масла, 4 1/2 кварта сыра. Дрѣ Вол. Лукаковскій „Зеркало“ зъ р. 1882 ч. 1—14, 16—24 и зъ р. 1883 ч. 1—11. — За всѣ ой жертвы Выдѣлъ дякуе сердечно воімъ чоловѣколюбивымъ дателямъ. Отъ Выдѣлу Руско- кой Бурсы“. Въ Тернополи дня 2 линія 1863. Дрѣ Вол. Лукаковскій.

— На Руску Бурсу въ Коломыѣ вплинуло въ маю и червню с. р.: 1) Складка на празднику въ Кор- ничи и отъ Вол. А. Биликевича 3 зр. 46 кр.; 2) зъ каплицѣ бурсовои на предметіи станіола- вѣвскѣмъ вплинуло за поврѣкъ 1882 5 зр. 41 кр.; 3) складка на празднику въ Товмачику 4 зр.; 4) Ви. Н. Лукаевичъ, дѣдичъ зъ Пѣдгайчикъ, подари- вь на бурсу за красній хоральный свибу бур- сакѣвъ при похоронѣ своѣго родича, 20 зр.; 5) складка на празднику въ Каменкахъ великихъ 2 зр. 50 кр.; 6) Вир. о. крыл. Коблянскій 2 зр. на полѣпшенье харчу; 7) доплата за питомцѣвъ 22 зр. 50 кр. За тіи дары складае зарядъ бурсы Ви. Добродѣямъ широко-руске спаси-Богъ!

Переписка Редакціи и Администрации.
Хв. Зарядъ Рускои Бурсы въ Тернополи. Пер- шу часть справоздана мы умѣстили въ минувшѣмъ числѣ; рахунку же приходѣвъ не можемъ мѣстити, бо дуже невыразно описаный, — тожь и моглибы зйти помылки. Просимъ ще разъ надѣслати намъ дотычный рахунокъ, — то радо помѣстимо.

Курсъ львовскій зъ дня 19. л. липня 1883.

платять жадають австр. валютою	р. кр.	р. кр.
1. Актіи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Людв. по 200 р.	290 75	294 —
„ львов.-черв.-ло. по 200 р.	168 50	171 —
Банку гни. галиц. по 200 р.	290 —	295 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	99 25	100 25
„ „ „ по 4% ав.	89 50	90 50
„ „ „ по 5% ав. период.	99 25	100 25
Банку гни. галиц. 6% ав.	86 50	88 —
Листы дов. гал. руст. банку п. 6%	101 —	102 50
3. Листы довжикъ за 100 р.		
Общ. роль. кред. завод. для Гал. и Буков. 6% дооов. въ 15 лѣтъ	— —	— —
4. Облиги за 100 р.		
Индустриаліи галиц. 5% м. к.	98 50	99 50
Облиги коммунальн. Гал. банку рустик. 6%	95 —	98 —
Пожички кр. зъ р. 1873 по 6%	101 —	102 50
5. Льосы мѣста Кракова	17 50	19 50
„ „ Станіолавова	22 —	24 —
6. Монеты.		
Дукатъ голландскій	5 56	5 66
„ цѣсарскій	5 58	5 68
Наполеондоръ	9 45	9 55
Имперіалъ	9 74	9 84
Рубель росіейскій ерѣбный	1 54	1 64
„ „ паперовый	1 15 1/4	1 17 1/4
100 марокъ нѣмецкихъ	58 20	59 —
Серебро	— —	— —

Найновѣйшій и поправленій
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гваранцією 5 лѣтъ.
Тыждневій раты 1 зр., СКОРОХОДЫ
або после умовы.
Кѣлька есть где инде купленыхъ машинъ пересылае рѣчь-рѣчь до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичній и поправній.
Шумній анонсы заграничныхъ фирмъ и множество агентствъ, котріи крутятъ по краю, зводять неосторожныхъ гандитными машинами подъ назвою „Оригинальній“, хоть така машина збо- нуесть — нѣмъ съ еще ѡ сплатителѣ (ратами), шне тлжко и шкодить здо- ровлю. (9—52)
Замѣну и всяку направиу машинъ до шитя всѣхъ системѣвъ, човенця, части складовій, голки, оливу до машинъ поручае
Іосифъ Иванецкій
механикъ и спеціалістъ во Львовѣ, въ готелю Жоржа.

ПО ПОВОДУ
цѣлковитой выпродажи
продаю (4—5)
всякій товары колоніальній
дешевше
якъ зъ Гамбурга або Триесту оироваджуваній.
Цейлонъ грубозерн. фунтъ 90 кр.
„ середна „ 80 „
Порторико добѣрна „ 72 „
Ява жовта „ 80 „
Ріо чѣльна „ 66 „
Доминго „ 60 „
Гербаты на йлучшій за фунтъ по зр. 3, 2-40 и 2.
Ликеры красвіи и заграничній, стары румы, аракъ и иншій това- ры понизше цѣнъ фабричныхъ.
Урядженя оклеповіи можна на- бутѣ або въ цѣлости або частею подъ користными условиями.
В. Маршалкевичъ,
во Львовѣ, ул. Краковска, ч. 6.

К. Диккенса
Новорѣчній Дзвонъ
Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.
Дѣстати можна въ адми- нистраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскѣй.

КУФРЫ
куфери, торбы и торбинни до подорожи — такожъ всякіи приборы подорожній поручають найдешевше
Брата Лянгнеръ
Львовѣ, ул. Галицка ч. 16.

Важне для П. Т. Учителѣвъ и Завѣдательѣвъ школъ.
ПРИБОРЫ ШКОЛЬНІИ
яко то:
зошиты, оловцѣ, пера, ручки, чорнило, папѣръ, таблички, рыльцѣ, крейдѣ, губки
поручае по якъ найдешевшій цѣнѣ
К. М. Вознякъ
во Львовѣ ул. Орменська ч. 6. (на противъ „Народнаго Дому“).
Тажко за порукою мѣщеваго предсѣдателя и одного зъ членѣвъ „Радъ школьной“ даю повышій приборы на раты после умовы.
Съ почтеніемъ
К. М. Вознякъ.
(Цѣнники на жаданье франко.)

СОРОЧКИ
мужескій, ковѣры, машинеты, калісоны, хустки, шарпикты, такожъ великій выборъ краватокъ (1—2)
поручають найдешевше:
Брата Лянгнеръ
Львовѣ, ул. Галицка ч. 16.

„Скошенный цвѣтъ“
образокъ зъ галицкого жита
Василя Барвѣнка.
Цѣна 1 зр., съ пересылкою 1 зр. 20 кр.
Дѣстати можна въ адми- нистраціи „Дѣла“ або въ книгарни Ставропигійскѣй.

„МЕРТВІИ ДУШѢ“
гумористична повѣсть Миколая Гоголя съ портре- томъ автора и „Словомъ отъ Выдавництва“ (278 сто- рѣвъ великою 8 ки).
Цѣна 1 зр. 80 кр.; съ пересылкою почтовою 2 зр.
Дѣстати можна въ администраціи „Дѣла“ и въ книгарни Ставропигійскѣй.
Съ днемъ 1 (13) липня 1883 р. стане выходити во Львовѣ два разы на мѣсяцъ, каждого 1 (13) и 15 (27) гумористично сатирична часописъ
„НОВЕ ЗЕРКАЛО“
подъ редакцією **Корнила Устѣиновича.**
Програмою „Новаго Зеркала“ буде оборона руско- народности противъ всякихъ посторонныхъ наша- стей и объективна критика пороковъ рускои суоубль- ности.
Предплата на „Нове Зеркало“ выносятся до кѣн- ца року 2 зр. а. в. Предплату пріймають редакціи всѣхъ рускиихъ часописей и администраціи „Новаго Зеркала“ во Львовѣ, улци Скарбѣвска ч. 2. (7—?)

„КИЕВСКАЯ СТАРИНА“
ЩОМѢСЯЧНЫЙ ИСТОРИЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ
выходитъ въ Киевѣ вже 2-ій рокъ,
при участи кружка киевскихъ профессорѣвъ и другихъ ученыхъ подъ редакцією Ф. Г. Лебединцева.
Предплатувати можна або впросто въ редакціи „К. Ст.“ Киевъ, Софійская площадь, Д. Севастьяновой), або черезъ ред. „Дѣла“. — Предплата за цѣлій рокъ выносятся 11 рубл. а че- резъ ред. „Дѣла“ 14 зр. а. в.

КОВЗАРЬ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Книжочка I.
Выбѣръ найкрасошихъ поезій Шевченковыхъ для молодежи рускои (сторѣвъ 96) съ портретомъ поэта и вѣрушныиъ словомъ.
Одинъ примѣрникъ зброшурованый коштуе почт. пересылкою 35 кр.) — оправленый въ почт. (съ почт. перес. 45 кр.)
Кто купуе наразъ 9 прим. за готѣвку дѣста- Замовляти можна черезъ редакціи „Дѣла“, „Зорѣ“, „Ба- тьківщини“ и „Новаго Зеркала“.
Зъ друкарнѣ Тов. нм. Шевченка подъ зар. К. Белларского.